

تغییرات فشار خون و ارتباط آن با شاخصهای تن سنجی و بلوغ در طی روزه‌داری در دختران ۸ تا ۱۳ ساله تهرانی

دکتر حسین صادقی پور، دکتر صالح زاهدی اصل، دکتر بهزاد ریاحی اصل،

پروین میرمیران، دکتر فریدون عزیزی ×

× مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: این مطالعه با هدف ارزیابی فشار خون دختران ۸ تا ۱۳ ساله تهرانی حین روزه‌داری ماه رمضان و بررسی عوامل مرتبط با آن و مشاهده تغییرات فشار خون مستقل از این عوامل انجام گرفت.

روش بررسی: ۳۳۷ دختر دانش‌آموز با میانگین سنی 10 ± 1 سال بر مبنای چهار پایه تحصیلی سوم، چهارم، پنجم ابتدایی و اول راهنمایی طبقه‌بندی و به روش تصادفی انتخاب شدند. مطالعه در سه مرحله انجام گرفت. مرحله اول قبل از ماه رمضان و مراحل دوم و سوم در هفته‌های دوم و چهارم ماه رمضان به ترتیب در روزهای 9 ± 3 و 26 ± 2 این ماه اجرا شد. در هر مراجعه فشار خون سیستولی، دیاستولی، فشار نبض و تعداد نبض به همراه شاخصهای آتروپومتری اندازه‌گیری شدند. رشد موه‌های زهار و رشد پستان بر طبق مقیاس تانر (Tanner) تعیین گردید و در مورد شروع قاعدگی نیز پرسش بعمل آمد.

یافته‌ها: ۲۸۳ دختر دانش‌آموز تا پایان مرحله سوم در مطالعه شرکت کردند. دختران در هفته دوم و چهارم ماه رمضان با احتساب روزه پیشواز به ترتیب 9 ± 3 و 25 ± 4 روز، روزه گرفته بودند. تمامی شاخصهای تن سنجی آنان در هنگام روزه‌داری نسبت به قبل از رمضان اندکی کاهش یافته بود. فشار خون سیستولی در هفته دوم رمضان کاهش معنی‌دار داشت (102 ± 11 در مقابل 99 ± 11 میلی‌متر جیوه، $p < 0.001$) و در انتهای ماه به سطح اولیه بازگشت. فشار خون دیاستولی قبل از رمضان و در هفته دوم به ترتیب 70 ± 9 و 71 ± 8 میلی‌متر جیوه بود و در انتهای ماه بطور معنی‌دار نسبت به دو مرحله قبل تا 74 ± 9 میلی‌متر جیوه افزایش یافت ($p < 0.001$). فشار خون سیستولی و دیاستولی با اکثر شاخصهای تن سنجی همبستگی قوی داشتند. اکثر شاخصهای بلوغ نیز همبستگی مثبت و معنی‌دار با فشار خون داشتند. از میان متغیرهای فوق وزن قویترین همبستگی را با فشار خون سیستولی ($r = 0.48$) و دیاستولی ($r = 0.40$) داشت ($p < 0.001$). آزمون رگرسیون خطی به روش پلکانی وزن را به عنوان بهترین متغیر پیشگویی‌کننده فشار خون معرفی کرد.

نتیجه‌گیری: تغییرات فشار خون دختران ۸ تا ۱۳ ساله تهرانی حین روزه‌داری ماه رمضان در فصل پاییز در محدوده طبیعی و مستقل از تاثیر وزن آنان است.

واژگان کلیدی: فشار خون، دختران، بلوغ، شاخصهای تن سنجی، روزه‌داری، رمضان.

مقدمه

نود و نه درصد از جمعیت کشور ایران مسلمان هستند و دختران ۸ تا ۱۲ ساله ۷/۵٪ از کل جمعیت کشور را تشکیل

می‌دهند (۱). روزه‌داری در ماه رمضان یکی از وظایف مسلمانان است و بر مبنای فتوای بیشتر مراجع تقلید، دختران با بروز اولین علائم بلوغ و یا اتمام نهمین سال زندگی، به سن تکلیف می‌رسند (۲). از این رو بیشتر دختران در سنین ۸ تا ۹ سالگی با پرهیز از خوردن و آشامیدن به استقبال ماه رمضان رفته و به انجام اعمال عبادی این ماه مبادرت می‌ورزند. سن کم آنان نگرانیهایی را برای خانواده‌ها در خصوص توانایی آنان

آدرس نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات غدد درون ریز و متابولیسم، دکتر فریدون عزیزی (email: azizi@erc.ac.ir)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۴/۲/۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۵/۱/۸